

Crna Gora
Ministarstvo ljudskih i
manjinskih prava

Adresa: Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 130,
81000 Podgorica, Crna Gora
tel: +382 20 234 193
www.gov.me/mmp

br. 05-039/24-723/21

25.jun 2024, Podgorica

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI

Na nacrt Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori za 2024 – 2028 godinu, sa Akcionim planom za period 2024 – 2025 .godinu

Način sprovođenje javne rasprave: Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava je dana 04.juna 2024. godine uputilo poziv za javnu raspravu građanima, naučnoj i stručnoj javnosti, državnim organima, političkim subjektima, nevladinim organizacijama, međunarodnim organizacijama, medijima i svim zainteresovanim organizacijama i zajednicama da se uključe u javnu raspravu i daju svoj doprinos u razmatranju Nacrta Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBTI osoba u Crnoj Gori 2024-2028.godine, sa Akcionim planom za 2024 i 2025 godinu.

Javni poziv podrazumijeva dostavljanje sugestija, primjedbi i komentara u pisanom ili elektronskom obliku u roku od 20 dana od dana objavljivanja javnog poziva na internet stranici Ministarstva ljudskih i manjinskih prava i portalu e-uprave, odnosno do 24. juna 2024. godine.

Zainteresovana javnost je bila pozvana da dostavi svoje inicijative, predloge, sugestije i komentare u pisanom i elektronskom obliku Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava na adresu: Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 130 , Podgorica ili na e-mail: tanja.mrakovic@mmp.gov.me Postupak konsultovanja je trajao 20 dana od dana objavljivanja javnog poziva na internet stranici Ministarstva ljudskih i manjinskih prava , od 04.juna do 24.06.2024. godine.

Komentari, primjedbe i sugestije koji su tokom trajanja Javne rasprave pristigli u Ministarstvo ljudskih i manjinskih prava od dvije nevladine organizacije NVO Asocijacija Spektra i NVO LGBT Forum progres. prikazani su u tekstu koji slijedi

NVO LGBT Forum progres

Sugestija 1: Budžet za cjelokupnu Strategiju nije precizno definisan

Sugestija je djelimično prihvaćena. Data je procjena finansijskih sredstava koja će biti potrebna za period važenja Strategije.

Sugestija 2: Metodologija Vlade Crne Gore nije adekvatno primijenjena u dijelu definisanja poglavlja strateškog dokumenta

Sugestija nije prihvaćena. Poglavlja su definisana u skladu sa članom 2. Uredbe o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata.

Sugestija 3: Metodologija Vlade Crne Gore nije adekvatno primijenjena u odnosu na uvodni dio strateškog dokumenta

Sugestija je prihvaćena. Dat je osvrt na usklađenost Strategije sa postojećim strateškim okvirom, procesom evropske integracije i ključnim politikama EU, kao i sa međunarodnim obavezama Crne Gore.

Sugestija 4: Metodologija Vlade Crne Gore nije adekvatno primijenjena u odnosu na segment analize stanja

Sugestija nije prihvaćena. U Metodologiji (str.28) se navodi da se predložene metode za sprovođenje analize stanja, između ostalog, biraju na osnovu dostupnog vremena i resursa.

Sugestija 5: Metodologija Vlade Crne Gore nije adekvatno primijenjena u odnosu na strateško predviđanje i postavljanje indikatora i ciljnih vrijednosti

Sugestija nije prihvaćena. Definisani su mjerljivi indikatori za sve operativne ciljeve, mjere i aktivnosti, koji su kao takvi prihvaćeni od strane institucija koje su prepoznate kao nosioci odgovornosti za njihovu realizaciju/ostvarivanje.

Sugestija 6: Metodologija Vlade Crne Gore nije adekvatno primijenjena u odnosu na komunikacioni plan i komuniciranje reformskih aktivnosti

Sugestija nije prihvaćena. Poglavlja u dokumentu su definisana u skladu sa članom 2. Uredbe o načinu i postupku izrade, usklađivanja i praćenja sprovođenja strateških dokumenata.

Sugestija 7: Nedostatak primjene koncepta teorije normi u odnosu na predmetni dokument

Sugestija nije prihvaćena. Strategija je koncipirana u skladu sa važećom Metodologijom Vlade Crne Gore i pratećim Smjernicama za pripremu strateških dokumenata.

Sugestija 8: Predmetni strateški dokument ne predviđa mjere za smanjenje siromaštva

Poseban operativni cilj odnosi se na oblast rada i zapošljavanja LGBTIQ osoba i kao takav ostavlja dovoljno prostora da se za potrebe izrade narednog Akcionog plana uključe i konkretne aktivnosti usmjerene na smanjenje siromaštva.

Sugestija 9: Upotreba nepreciznog, nejasnog i dvosmislenog jezika

Sugestija nije prihvaćena. Strategija je dobila saglasnost svih institucija koje su bile uključene u proces njene izrade.

Sugestija 10: Podaci prikupljeni među LGBTI zajednicom

Upitnik je distribuiran sa ciljem da se u fazi planiranja prikupe inputi i čuje glas LGBTIQ+ zajednice, što je prepoznato kao ključni nedostatak prethodne dvije LGBTI Strategije. Cilj upitnika nije bio da zamijeni istraživanje među LGBTIQ populacijom koje će biti rađeno tokom trajanja Strategije za potrebe ispitivanja njihovih stavova o kvalitetu života. S tim u vezi, sugerišemo da pogledate indikatore učinka za Operativne ciljeve kao i poglavlje Monitoring i evaluacija.

Sugestija 11: Analiza zainteresovanih strana – vjerske zajednice

Fokus je stavljen na SPC zbog njihovih javno saopštenih stavova o važnim procesima i događajima vezanim za LGBTIQ populaciju (na pr. izrada zakonskog rješenja o pravnom prepoznavanju rodnog identiteta na osnovu samoodređenja, godišnje Parade ponosa i td.)

Sugestija 12: Predmetni strateški document ne prepoznaje interseksionalnost i višestruku diskriminaciju

Pogledati poglavlje Zakonski okvir u oblasti zaštite LGBTIQ prava u kojem se pominje interseksijska diskriminacija. Takođe, u analizi stanja su dodati određeni relevantni podaci koji se tiču ove teme u skladu sa datom sugestijom.

Sugestija 13: Ciljevi održivog razvoja i Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore do 2030.

Sugestija je prihvaćena. Dat je pregled usklađenosti ciljeva/mjera Strategije sa relevantnim mjerama definisanim Nacionalnom strategijom održivog razvoja do 2030.godine.

Sugestija 14: Prepoznavanje rizika u kontekstu neusklađenosti javnih politika, specifično u odnosu na izvještaje DRI

Sugestija je prihvaćena. Dat je osvrt na usklađenost Strategije sa Nacionalnom strategijom rodne ravnopravnosti, kao i sa drugim ključnim strateškim dokumentima u problemskim oblastima koje su definisane Strategijom. Takođe, prilikom kreiranja Strategije konsultovana je i predstavnica Ministarstva ljudskih i manjinskih prava iz Odjeljenja za poslove rodne ravnopravnosti.

Sugestija 16: Predmetni strateški dokument ne uzima u obzir i ne prepoznaje manjinski stres

Sugestija nije prihvaćena. Ovo pitanje je obrađeno u poglavlju Zdravstvena zaštite LGBTIQ osoba, kao i u poglavlju Stavovi opšte populacije prema LGBTIQ osobama.

Sugestija 17: Predmetni strateški dokument ne poštuje međunarodne principe u oblasti ljudskih prava LGBTI osoba (Jogjakarta principe)

Sugestija nije prihvaćena. Jogjakarta principi, kao i ostala relevantna pravno neobavezujuća ali korisna dokumenta, su uzeti u obzir tokom procesa pripreme ove Strategije.

NVO Asocijacija SPEKTRA

Predlog 1:

Poseban operativni cilj odnosi se na oblast rada i zapošljavanja LGBTIQ osoba i kao takav ostavlja dovoljno prostora da se za potrebe izrade narednog Akcionog plana razmotri i mogućnost uključivanja ove aktivnosti, uz pažljivo definisanje nosilaca odgovornosti za njenu realizaciju unutar sistema javne uprave.

Predlog 2:

Strategijom je predviđena aktivnost 2.3.5.1.Pripremiti pregled dostupnih aktivnih mjera zapošljavanja po svim crnogorskim gradovima, uključujući i socijalno preduzetničke šeme

Predlog 3: Mjere definisane Strategijom koje su u nadležnosti Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine proističu iz detaljne analize stanja koju je sprovedla specijalizovana agencija. Predložena mjera treba biti predmet razmatranja unutar radne grupe za izradu narednog Akcionog plana.

Predlog 4:

Fokus Strategije je na mjerama koje su u direktnoj nadležnosti organa državne uprave. Definisani Strateški cilj 1 i odgovarajući operativni ciljevi ostavljaju dovoljno prostora da se za potrebe izrade narednog Akcionog plana razmotri i mogućnost uključivanja predloženih mjera/aktivnosti, uz pažljivo definisanje nosilaca odgovornosti za njenu realizaciju unutar sistema javne uprave.

Javna rasprava je pokazala dovoljan nivo zainteresovanosti stručne i zainteresovane javnosti, kao i odgovarajući nivo kvaliteta organizacije, tokom koje su obrađivači Nacrta akta bili otvoreni za sve vrste komunikacije i razmjene informacija.

Tokom javne rasprave mogli su se čuti i veoma pozitivni komentari vezani za sadržaj Nacrta akta.

Na osnovu razmotrenih pitanja, sugestija i komentara iznešenih i dostavljenih tokom javne rasprave i neznatnim sugestijama obrađivač je konstatovao da sugestije ne utiču na sadržaj i kvalitet nacrta akta obzirom da je tekst prošao provjere institucija, koje će biti nosioci aktivnosti. Kao nacrt dokumenta dobio je predloge od Generalnog sekretarijata Vlade i pozitivna mišljenja i saglasnosti, tako da je finalni dokument pripremljen kao predlog za sjednicu Vlade na usvajanje.

